

Būkite kritiškai!

Žingsnis: 3. Sužinok daugiau!

Trukmė: 1 val.

Reikalinga erdvė ir priemonės:

- Patalpa, kurioje galima sėdėti ratu ir dirbti mažose grupėse;
- Netikrų pranešimų kopijos.

Metodo aprašymas

1. Suskirstykite dalyvius į grupes ir duokite jiems po vieną iš 4 netikrų pranešimų, parengtų remiantis populiariausiais su technologijomis susijusiais mitais. Duokite jiems laiko perskaityti tekstus ir aptarti po jais pateiktus klausimus.
2. Pakvieskite grupes paeiliui pristatyti savo pranešimus ir atsakymus į užduotus klausimus. Po visų grupių pristatymų diskutuokite su dalyviais šiais klausimais:
 - Kaip jautėtės atlikdami šią užduotį?
 - Ar yra tekę patirti panašių situacijų savo gyvenime? Kas tai buvo, kada, kur? Ką darėte?
 - Ar pasitikėtumėte informacija labiau, jei prie tekstų būtų vaizdinės medžiagos (nuotraukų, vaizdo įrašų)? Kodėl? Ar tai yra rodiklis, kuris paverčia pateiktą informaciją tikra?
 - Ko reikia, kad patikėtume pateikta informacija?
 - Kokią įtaką informacijos patikimumui turi pateiktas jos šaltinis?
 - Kodėl kas nors norėtų meluoti ar manipuliuoti informacija? Ar už to slypi kažkas didesnio? Kam tai naudinga?
 - Ką mes galime dėl to padaryti?
3. Pereikite prie su technologijomis susijusių klausimų:
 - Visi nurodyti pranešimų šaltiniai buvo neteisingi, bet patys pranešimai – teisingi, tik paimti iš kitų šaltinių. Kaip tai verčia jus jaustis? Ką apie tai manote?
 - Vienas iš tų nepatikimų informacijos šaltinių yra *Wikipedia*, nors daugeliu atvejų ji labai gelbsti. Kodėl? Kaip veikia šis tinklapis? Kas atsakingas už šio puslapio turinį?
 - Kodėl yra tiek daug konspiracijos teorijų apie technologijas?
 - Kodėl technologijos baugina žmones? Kaip, pasinaudodami technologijomis, galėtume išvengti klaidingos informacijos ir manipuliacijų?

 Priedas: Netikri pranešimai¹³

Pastaba: Visi pranešimų apačioje nurodyti informacijos šaltiniai yra NETIKRI!

1 dalis: Mikroschemos

Nuo 2014 m. liepos visiems Europoje gimusiems kūdikiams bus priverstinai diegiamos poodinės RFID mikroschemos.

Sveikatos priežiūros įstaigos visoje Europos Sąjungoje bus perspėtos ir turės būti pasirengusios mikroschemų diegimui. Mikroschema bus pateikta kartu su dokumentais ir informacija apie naująjį.

Į mikroschemas taip pat bus integruota naujausia navigacijos sistema su kas dvejus metus keičiama baterija. Navigacinė sistema yra beveik tobula, o jos daroma paklaida – ne didesnė nei 5 metrai.

Signalas iš mikroschemos bus iš karto siunčiamas į palydovus, per kuriuos bus valdoma reikalinga informacija. Manoma, kad ši mikroschema bus privaloma visiems mažyliams, gimusiems nuo 2014 metų liepos mėnesio, tačiau galutinio patvirtinimo gali tekti laukti iki 2016 metų gruodžio.

Šaltinis: CNN

Klausimai diskusijai:

- *Ar ši informacija tikra? Iš ko tai sprendžiate?*
- *Kas gali versti manyti, kad informacija yra tikra?*
- *Kas gali versti manyti, kad informacija yra išgalvota?*
- *Kaip galime būti tikri, kad tai tiesa arba melas?*

2 dalis: Facebook

Socialinis tinklas „Facebook“ jau išleido savo naująjį kainoraštį su narystės mokesčių dydžiais.

„Auksinio“ nario paketas kainuos 9.99\$ per mėnesį, „Sidabrinio“ – 6.99\$, o „Bronzinio“ – 3.99\$.

„Facebook“ paslaugos ir toliau bus nemokamos, jei nukopijuosite šį tekstą ir paskelbsite jį savo profilyje iki vidurnakčio. Kai rytoj iš ryto prisijungsite, būsite akimirksniu nukreipti į informaciją apie mokėjimą...

Tai oficialu, šis pranešimas netgi buvo paskelbtas žiniuose. „Facebook“ apmokestino paslaugas dėl atnaujinimų paskyrose. Jei nukopijuosite šį pranešimą ir paskelbsite ant savo „sienos“, jūsų ženkliukas pasidarys mėlynas, ir „Facebook“ jums bus visada nemokamas. Paskleiskite šią žinutę. Jei nepasidalinsite šiuo pranešimu ir nesumokėsite mokesčio, jūsų anketa bus ištrinta!

Šaltinis: Facebook

Klausimai diskusijai:

- *Ar ši informacija tikra? Iš ko tai sprendžiate?*
- *Kas gali versti manyti, kad informacija yra tikra?*
- *Kas gali versti manyti, kad informacija yra išgalvota?*
- *Kaip galime būti tikri, kad tai tiesa arba melas?*

¹³ 1, 2, ir 3 dalių šaltinis: <http://www.snopes.com/>

4 dalies šaltinis: <http://www.geoengineeringwatch.org/scientist-speaks-on-the-record-about-haarp-caused-floods/>

3 dalis: Karas

Ukrainos vyriausybė oficialiai patvirtino, kad šalies teritorijoje buvo panaudotas branduolinis ginklas. Daugiau informacijos iš vietovės, kurioje užfiksuotas šis įvykis, nepateikiama.

Trys vaizdo internete patalpinti įrašai fiksuoja menkai matomą atominės bombos sprogdimo blyksnį.

Daugiau jokios informacijos apie tai, kas panaudojo bombą ir to priežastį nėra žinoma.

Žinios atėjo karo nualinto Ukrainos regiono, kur separatistai bando sugrąžinti kontrolę į Rusijos rankas.

Naujieji Rusijos kariuomenės nutarimai leidžia naudoti branduolinius ginklus sutartinių atakų metu, jei išskyla reali grėsmė šaliai, tačiau kai kurie atsakingi asmenys ne kartą pasisakė už leidimą branduolinį ginklą naudoti bet kokiomis aplinkybėmis.

Šaltinis: BBC

Klausimai diskusijai:

- Ar ši informacija tikra? Iš ko tai sprendžiate?
- Kas gali versti manyti, kad informacija yra tikra?
- Kas gali versti manyti, kad informacija yra išgalvota?
- Kaip galime būti tikri, kad tai tiesa arba melas?

4 dalis: HAARP

„Šiandien HAARP* sistema buvo išjungta, tikėkitės žemės drebėjimų per kelias ateinančias dienas“ – sakė serbų profesorius ir mokslininkas Velimiras Abramovičius vienos radijo laidos liepos 19 dieną metu.

Abramovičius minėjo, kad kol tęsėsi ilgas lietus Serbijoje, jis nepastebėjo nei vieno griaustinio ar žaibo, kas, pasak mokslininko, yra neįprasta. Lietus, sakė tyrėjas, nekrito kaip įprasta. Tai buvo panašiau į tai, kad kažkas kas sekundę išleidžia po baseiną.

Tai, pasak profesoriaus Abramovičiaus, yra dirbtinai sukurto oro, kurį sukuria HAARP sistemos, požymiai.

„Buvo panašu į tai, tarsi kas atidarė dangų ir išpylė jūrą vandens. Tai nebuvo vandens lašai, kuriuos paprastai matome lyjant. Tai buvo sukurto oro požymiai, kuriuos sukuria HAARP. Ir patikėkite, tai nei pirmas, nei paskutinis kartas, kai jie tai daro,“ – sako Abramovičius.

Šaltinis: Wikipedia

*HAARP (High Frequency Active Auroral Research Program) – jonosferos tyrimų programa, kuri yra finansuojama JAV oro pajėgų bei laivyno ir keleto kitų rėmėjų, kuriems naudingi jonosferos tyrimai.

Klausimai diskusijai:

- Ar ši informacija tikra? Iš ko tai sprendžiate?
- Kas gali versti manyti, kad informacija yra tikra?
- Kas gali versti manyti, kad informacija yra išgalvota?
- Kaip galime būti tikri, kad tai tiesa arba melas?